

Biografická skica o Janu Adamu Míčovi

Jana Perutková

Jan Adam Míča (1746 - 1811), příslušník známého muzikantského rodu Míčů z Jaroměřic nad Rokytnou, byl známým raně klasicistním skladatelem spjatým především s Vídní. Napsal tam v letech 1761-85 většinu svých skladeb.

Proslulý vídeňský archiv Gesellschaft der Musikfreunde má ve svém majetku řadu pramenů, které mají velký význam pro dějiny české hudby. V tomto článku chceme čtenářům přiblížit rukopis s názvem *Životopis Františka Adama z Míčů, rytíře Řádu sv. Leopolda císařství rakouského a c. k. dvorního rady*¹. Je základním pramenem pro poznání životních osudů tohoto příslušníka rodu Míčů².

Rukopis má formát 380x240 mm a obsahuje 36 stran. Nemá žádný obal, listy jsou svázané nití. Je psán černým inkoustem, obsahuje na několika místech škrty a vpisky. Papír není příliš kvalitní, je velmi tenký, což poněkud zhoršuje čitelnost pramene. Na první straně je tužkou tiskacími písmeny připsáno „MITSCHA“.

Je otázkou, kdo mohl být autorem Míčovy biografie. Racek se domnívá³, že to byl jeho syn Raimund. Ten zdědil po otci i po matce hudební nadání, rovněž komponoval a zasloužil se o posmrtnou premiéru otcova oratoria 50. žalm Davidův ve Lvově. My se ovšem na základě určitých indicií, o nichž se zmíníme níže, domníváme, že biografii sepsal nejspíše některý z Míčových přátel, a to nejspíše z dob jeho působení na území dnešního Polska. Je však možné a dokonce pravděpodobné, že na životopisu Raimund či jeho matka spolupracovali.

Hned v titulu práce je proveden vpisek autora, a to přímo u Míčova jména (vepsáno dvojitě W., což ovšem má znamenat „von“⁴). To je první důvod k pochybnostem o autorství Raimunda - snad by si na nadpisu celé práce dal více záležet a nemusel by vpisováním doplňovat titul u jména svého otce.

Biografie Jana Adama Míči je rozdělena do dvou částí. První obsahuje základní životopisná data a popisuje hlavně Míčovu kariéru ve službách rakouské státní správy. Rozsah této části je 20 stran, tvoří tedy většinu skicy. Druhá nám ukazuje Míčů jako skladatele a obsahuje soupis jeho tvorby. Všechny skladby, které byly životopisci známy, jsou označeny pořadovými čísly.

¹ Biographie des Franz Adam v. Mitscha, Ritter des Oesterreichisch =Kaiserlichen Leopold=Ordens wie auch des Oesterreichischen Kaiser=Staates, und Kaisers Königl Hofrath, sign. 109 07/ 134 III, M8

² při psaní křestního jména jsme se rozhodli používat variantu Jan Adam, ač v rukopisné skice i v pozdější slovníkové literatuře se nejčastěji objevuje varianta František Adam. Jednak chceme předcházet záměnám s jaroměřickým kapelníkem Františkem Václavem Míčou, jednak našemu psaní odpovídá matriční zápis, kde je uveden jako Jan Adam František de Paula (jméno Jan Adam bylo zvoleno po hraběti Questenbergovi)

³ Jan Racek: František Adam Jan Míča, in: Zprávy Bertramky XIII, č. 25, Praha 1961, s. 6-11

⁴ autor to takto píše častěji

Životopis začíná zprávou, že se Jan Adam František Míča narodil 11. ledna 1746 v městě Jaroměřice v markrabství moravském a přišel se svým otcem Carlem, který byl jmenován c. k. dveřníkem, do Vídně. Doba přestěhování není v životopisu uvedena, rozhodně to však mohlo být nejdříve po r. 1752, kdy zemřel hrabě Questenberg⁵. Nedovídáme se ani, zda se do Vídně přestěhovala také Adamova matka. Autor se nezmiňuje ani o hudebním rodu Míčů. To je podle našeho názoru další z důvodů, proč autorem zřejmě nebyl Raimund - je pravděpodobné, že s hudebností svého rodu byl seznámen a že by se o ní v textu zmínil.

Co tedy o Míčově původu víme z jiných zdrojů? Odpověď na tuto otázku je nelehká. Rod Míčů pramenně prozkoumali především dva významní historikové: O. Veselý⁶ a A. Plichta⁷. O osobnosti otce Jana Adama se ovšem jejich informace zásadně rozcházejí. Veselý určil na základě genealogického zkoumání jako otce Karla Antonína, bratra jaroměřického zámeckého maestra Františka Václava, jenž se narodil v r. 1699.

Plichta naproti tomu určil jako otce dalšího, o generaci mladšího Karla Míču (* 1712), jenž je v pramenech označován jako Dapifer (též Tafeldecker), tj. stolník, což byla jeho funkce ve službách hraběte Questenberga. Tento Karel byl režisérem jaroměřických divadelních produkcí, zejména činohry a singspielů, a patřil k hlavním uměleckým osobnostem tehdejších Jaroměřic. Byl synem jaroměřického varhaníka a opisovače Jana Jakuba Míči, dalšího maestrova bratra. Jan Jakub se oženil během svého pobytu ve Vídni, kde působil po určitou dobu v Questenbergově paláci na Johannesgasse jako hudebník. Tam se Karel také narodil.

V tvrzení obou historiků je však řada nesrovnalostí. Zatímco podle V. Helferta⁸ byl Karel Antonín Míča (* 1699) na zámku v Jaroměřicích pouhým komorníkem, Veselý tvrdí, že tam byl také hudebníkem. Podle Veselého nebyl Karel Antonín po Questenbergově smrti u dvora ve Vídni jen běžným zaměstnancem, ale také úspěšným členem císařské komorní hudby. Vyplývá to prý jasně z jeho suplikaci císaři ze dne 25. 1. 1777, v níž se uchází o nadační místo pro svého syna Josefa, narozeného ve Vídni 10. 9. 1762⁹. Žádosti, v níž je uvedeno „... *durch 20 Jahre ausserdem in der Kammermusik des Kaisers*“, bylo údajně vyhověno¹⁰. Zde je ovšem třeba opatrnosti, a to z následujících důvodů: hraběcí komorník Karel Antonín se po celou dobu svého působení v Jaroměřicích, tedy nejméně do svých 53 let, neprojevoval - alespoň podle toho, co dosud víme z pramenů - jako vynikající hudebník. Pokud Karel Antonín v Jaroměřicích vůbec hudbu provozoval, byl zcela ve stínu nejen svého

⁵ Veselý v níže citované studii uvádí, že Questenberg zahrnul jeho otce do závěti

⁶ Otakar Veselý: Rod Míčů, in: Hudební věda 1968, č. 2, s. 264 - 295

⁷ Alois Plichta: Jaroměřicko II. Dějiny Jaroměřic nad Rokytnou a okolí, Třebíč, 1994.

⁸ Hudební barok na českých zámcích, Praha 1916

⁹ pokud by tedy otcem byl opravdu Karel Antonín narozený r. 1699, bylo by mu v době synova narození 63 let

¹⁰ Spis je, jak Veselý uvádí, uložen v Dolnorakouském archivu ve Vídni I, Herrengasse 11 a je chronologicky uložen k 25. 1. 1777. Citát je ovšem, jak zřejmo, velmi neúplný a má pro nás malou informační hodnotu

bratra Františka Václava, ale i dalšího bratra Jana Jakuba, jaroměřického varhaníka, a také synovce Karla, řečeného Dapifer. Je takřka vyloučené, že by člověk, který se do 53 let výrazněji hudebně nerozvinul, přišel poté do hlavního města monarchie a teprve tam by začal dělat velkou kariéru na poli hudby - je jasné, že v císařské komorní hudbě se mohl uplatnit pouze znamenitý instrumentalista¹¹.

Karel zvaný Dapifer měl zřejmě k hudbě blíž, takže by se jeho otcovství a následná hudební aktivita ve Vídni mohly jevit jako pravděpodobnější. Stejný názor ostatně zastává T. Straková¹². O tomto Karlovi ovšem Plichta uvádí mnoho nepodložených a zavádějících informací. Píše, že byl předním jaroměřickým tenoristou, což je zjevná záměna s Františkem Václavem Míčou, že byl varhaníkem a hrál na housle, a dále, že stál často u dirigentského pultu. Tato dezinterpretace pramenů z Plichtovy neznalosti dobové provozovací praxe - funkce dirigenta totiž, jak známo, v té době ještě neexistovala a produkci řídil buď cembalista, či první houslista. Takových muzikologických omylů je ovšem bohužel ve zmíněné Plichtově práci řada. Plichta též - aniž cituje bližší pramenné údaje - posouvá datum narození Jana Adama Míči do r. 1751¹³.

Veselý dokonce zpochybňuje fakt, že otec Jana Adama byl dveřníkem¹⁴, ačkoliv životopisec Jana Adama to jednoznačně konstatuje. Zdá se, že se Veselý, který v citované stati otiskuje v německém originále také druhou část námi pojednávané biografie¹⁵, dostatečně neseznámil s částí první. Na funkci Karla Míči by narazil hned na první straně¹⁶. Každopádně postava otce Jana Adama není doposud uspokojivě určena a prozkoumána. Bude nutno se ještě jednou vrátit do matrik a prozkoumat též vídeňské prameny. Jeho eventuelní hudební působení by mohlo být zajímavé i vzhledem k problematice autorství Sinfonie in Re. Na tomto místě je snad vhodné připomenout, že Racek, který víceméně trval na autorství jaroměřického zámeckého kapelníka Františka Václava Míči a tvrdošjně se bránil tomu, aby byl za tvůrce Sinfonie označen Jan Adam, ve svém článku *Jak spleťtá to pře*¹⁷ - byvše poněkud zahrán J Trojanem¹⁸ do úzkých - uvádí: „Zbývají tudíž pouze dvě možnosti: buď je *Sinfonia in Re* dílem Františka Václava Míči, nebo některého jiného, dosud bližze neznámého příslušníka Míčova rodu. *Tertium non datur!*“ Jsou to fakticky jeho poslední slova v

¹¹ Veselý ovšem uvádí, že v rodině se ústním podáním tradovalo, že otec Jana Adama hrával často před císařem Josefem II.

¹² Jaroměřice nad Rokytnou a jejich význam v hudebním vývoji Moravy, in: O životě a umění (ed. A Plichta), Jaroměřice n. Rokytnou 1974, s. 398

¹³ Jaroměřicko II, s. 173

¹⁴ Veselý: op.cit., s. 267

¹⁵ s. 285 n.

¹⁶ „Derselbe wurde am 19=ten Jänner 1746 in Jaromeritz, einer Stadt in Markgraftum Mähren, geböhren, und kam mit seinem zum k. k. Ante=chambre=Thürhütter ernanntem Vatore, Carl Mitscha, nach Wien“.

¹⁷ in: Lidová demokracie, 29. 6. 1977

¹⁸ Jan Trojan: Sinfonia in Re - otázka v tónech, in: Opus musicum 1977, č. 4, s. 111 n.

polemikách k míčovské otázce - za dva roky Racek umírá. Mohl by být tedy otec Jana Adama autorem Sinfonie in Re? Není to příliš pravděpodobné, ale i tuto možnost je nutno vzít v úvahu. Jisto ale je, že ani o Karlu Antonínovi (*1699) ani o Karlu - Dapiferovi nemáme doposud žádných zpráv v tom smyslu, že by se věnovali kompozici.

Zajímavé též je, že Veselý i Plichta se shodují na faktu, že matkou Jana Adama byla Marie Anna Nellerová, která účinkovala v jaroměřických zámeckých představeních jako zpěvačka. Veselý ovšem uvádí¹⁹, že manželkou Karla - Dapifera byla od r. 1743 Alžběta Havlínová. Tyto nesrovnalosti mohou ovšem být dány nedbalostí v matrice či mylnou interpretací matričního zápisu.

V biografii se dále uvádí, že mladý Jan Adam Míča vystudoval práva a - vyzbrojen znalostmi šesti jazyků - nastoupil 6. 6. 1767 do služby v českorakouské dvorské kanceláři. V r. 1772 se ve Vídni oženil se slečnou Auernhammerovou, jejíž sestra Josepha byla známou klavíristkou a W. A. Mozart jí věnoval 6 sonát pro klavír s doprovodem houslí. Toto je další zajímavý moment svědčící o tom, že Raimund Míča zřejmě nebyl hlavním autorem životopisu. Těžko by totiž psal pouze o "Fräulein v. Auernhammer", zatímco Josefu by uváděl křestním jménem. Syn by jistě uvedl matčino křestní jméno, případně něco bližšího o její rodině.

Veselý uvádí, že manželkou Jana Adama byla Teresie von Auernhammer, blíže se však o ní nezmiňuje. Jediným pramenem, v němž lze zjistit o Teresii více - a to dokonce o jejích hudebních vlohách - je ročenka Jahrbuch der Tonkunst von Wien und Prag. Její jméno, stejně jako jméno jejích dvou sester, najdeme v části nazvané „Virtuosen und Dilettanten von Wien“²⁰. Dozvídáme se, že tato dcera dvorního rady²¹ zpívala soprán s velkou dávkou přirozené příjemnosti, za což vděčí svému hudebnímu talentu²². Jak již řečeno, spolu s Teresii jsou zde jmenovány obě její sestry, přičemž o Teresii se hovoří až na posledním místě. Na prvním je uvedena Katherine (Katton), o níž autor tvrdí, že zpívá alt s takovou precizností, hloubkou a opravdovou příjemností, že nad ni ve Vídni není²³.

Dále je zde krátce zmíněna i Josepha Barbara (Charlotte), o níž autor píše, že hraje na klavír s velkým vkusem a lehkostí²⁴. Ta byla zřejmě nejlepší hudebnicí z celé rodiny. O jejím

¹⁹ Veselý, op. cit., s. 275

²⁰ Příjmení je zde uvedeno jako Auerhammer, nikoliv Auernhammer. Takto píše toto příjmení i Mozart ve své korespondenci, Gerber zase uvádí variantu Aurenhammer (citováno podle S. Rampeho: Mozarts Claviermusik, Bärenreiter 1995, s. 343) a dle Veselého Gerberova varianta odpovídá i vídeňské matrice

²¹ je zde uveden titul Hofkriegsrat, Rampe zase v citované knize uvádí, že byl Wirtschaftsrat

²² „Fräulein Auerhammer, (Theres) Tochter des hrn. Hofkriegsraths, singt den Sopran mit sehr viel natürlicher Annehmlichkeit, welches sie ganz ihrem musikalischen Talenten zu verdanken hat.“ Jahrbuch der Tonkunst von Wien und Prag, vyd. J. F. von Schönfeld, Faksimile-Nachdruck der Ausgabe Wien 1796, München-Salzburg 1976, s. 6

²³ op. cit., s. 6: „...singt den Alt mit so viel Präzision, Tiefe und wahrer Annehmlichkeit, dass man sie mit allem Rechte die einzige in Wien nennen kann“

²⁴ op. cit., s. 6 „... spielt das Fortepiano mit sehr vielem Geschmack und Leichtigkeit“

vztahu k Mozartovi nacházíme cenné informace v práci S. Rampeho²⁵. Byla Mozartovou žákyní již brzy po jeho příchodu do Vídně v březnu r. 1781. Pravděpodobně u něj brala hodiny nejpozději od června²⁶ a učila se od něj nejen klavírní hře, ale i teorii a kompozici. Pro ni a pro sebe zkomponoval nejprve sonátu D dur KV 448 pro dvě cembala nebo klavíry. Skladba, o níž se životopisec nezmiňuje, měla premiéru 23. listopadu 1781 v salónu Josefa a Teresina otce, rady Johanna Michaela von Auernhammera, přičemž Josefě Mozart světil *parto primo*. Na programu tohoto domácího koncertu byl též klavírní koncert *à due* Es dur KV 365. To je pozoruhodné ze dvou důvodů: jednak byl předtím zvyklý hrát především se svou sestrou, takže pro Josefu mohlo být společné účinkování do jisté míry vyznamenáním, jednak pro 2 klávesové nástroje do té doby existovalo jen málo hudební literatury. Pro Josefu Mozart pravděpodobně napsal i 12 Variací C dur KV 265 zkomponovaných na přelomu let 1781/2. Mozart se o ní zmiňuje i v korespondenci otci. Později Josefa sama dávala hodiny a stala se Mozartovou blízkou spolupracovnicí. Prováděla korektury některých jeho tisků, později dokonce vlastnoručně ryla do kovových plátů některé Mozartovy klavírní sonáty a variační cykly (a snad též jinou komorní hudbu s klavírem a smyčcové kvartety věnované J. Haydnovi) vydané v nakladatelství Artaria. Jejich spolupráci věnuje Rampe podrobnou pozornost. Dále uvádí, že k rodině Auernhammerově měl snad vztah i Leopold Mozart. Na základě uvedených skutečností lze tudíž předpokládat, že díky švagrové Josefě a tchánově salónu poznal Mozarta osobně i Jan Adam Míča.

Fakt, že ročenka *Jahrbuch der Tonkunst* neobsahuje Míčovo jméno, zatímco jeho manželka tam uvedena je, nás nijak nepřekvapí. Právě výběr pojednávaných osobností byl na této práci podroben největší kritice - autor věnuje ze společenských důvodů hodně pozornosti diletantům ze šlechtických kruhů.

Rukopisná biografie dále pokračuje tím, že z Míčova jediného manželství²⁷ se narodilo 11 dětí, z nichž bylo v době sepsání životopisu ještě 5 naživu (jsou zde vyjmenovány).

V r. 1785 se Míča stal tajemníkem guberniálního úřadu v Grazu. V životopisu je podrobně vypsán jeho služební i platový postup a vysoce hodnoceny jeho osobní vlastnosti - znalosti, schopnost správného rozhodování, spravedlnost, zanícení. Byl prý všeobecně ctěn a milován. Životopisec v této části nešetří chválou Míčových osobnostních rysů. My se na tomto místě omezíme na nejdůležitější fakta: 1794 byl Míča jmenován krajským hejtmanem v Brucku nad Murou. Poté, co Rakousko získalo západní Halič, nastoupil v r. 1796 jako guberniální rada v Krakově. V r. 1798 byl jmenován krajským hejtmanem v Sandoměři a 1803 pak v Kielcích. Autor podrobně a velmi citlivě píše, jak se Míča zapsal do srdcí místních

²⁵ S. Rampe: *Mozarts Claviermusik*, Bärenreiter, 1995

²⁶ op.cit., s. 246

²⁷ paní Míčová svého chotě přežila, zemřela dle Veselého r. 1823 ve Lvově

obyvatelů svou lidumilností a vytrvalou péčí, kterou prokazoval po velkém požáru, jemuž padlo za oběť takřka celé městečko. Díky němu bylo v krátké době město vystavěno znovu. V r. 1807 byl Míča jmenován dvorním radou a 1808 rytířem Řádu sv. Leopolda. V r. 1809 byl pověřen vedením zemského presidia ve Lvově. O rok později byl Míča zajat polským vojskem a spolu se synem Raimundem vězněn v Lublinu jako rukojmí. Zajetí je popsáno do všech detailů. V r. 1810 byl po více než 42 letech státní služby penzionován a povýšen (bez zaplacení obvyklé taxy) do rytířského stavu rakouského císařství. S podlomeným zdravím odjel do lázní v Baden-Badenu a navštívil též vídeňské příbuzné a přátele. Na následky útrap, které prožil ve vězení, pak 19. 3. 1811 v 66. roce života ve Lvově zemřel²⁸. Celá pasáž o Míčově zajetí a konci je psána opět se zjevným citovým zaujetím, možno říci až dojetím. Z toho pravděpodobně Racek usoudil, že Raimund, který podstoupil věznění dobrovolně se svým otcem, je oním autorem biografické skicy.

Zajímavé je, že v celé biografii nenajdeme zmínku ani narážku na Míčovo členství u svobodných zednářů. Veselý i Plichta ovšem shodně konstatují, že se už ve Vídni stal členem lóže „Zur Beständigkeit“.

Druhá část biografie zahrnuje strany 21-36 rukopisu. Jako hudebník měl Jan Adam Míča podle životopisce přirozené sklony ke komponování. Hluboké znalosti harmonie získal sebevzděláním. Hrál na klavír, housle, violu a violoncello, aniž by si však činil nároky na virtuozitu. Jeho skladby nabyly údajně všeobecné obliby a byly vyhledávány. Konkrétnější údaje zde ovšem nejsou uvedeny.

V životopisu se dále píše, že Míča složil všechna svá hudební díla - s výjimkou několika málo skladeb - během svého nepřetržitého pobytu ve Vídni. Ten trval až do prosince r. 1785, kdy nastoupil službu v Grazu. životopisec uvádí, že množství Míčových kompozic svědčí o tom, že tvořil rychle. Seznam Míčových skladeb je pro nás velmi cenný, i když není kompletní²⁹. Je členěn systematicko-chronologicky. Má dva oddíly; první obsahuje skladby vokální, druhý hudbu instrumentální. Není ovšem účelem této stati vypočítávat dílo Jana Adama Míči, proto odkazujeme na studii O. Veselého, který tuto část kompletně přetiskuje³⁰. Omezíme se pouze na nejzajímavější momenty.

Za zmínku nepochybně stojí, že nejranější datovanou skladbou je komická zpěvohra *Bernardon, die Gouvernante*, která měla premiéru v r. 1761 kupodivu ne ve Vídni, ale v Praze v privátním, bohužel bližší neurčeném prostředí. Autorovi bylo v té době pouhých patnáct let!

²⁸ Veselý doložil, že rodinná větev Jana Adama Míči zůstala ve Lvově a postupem času se popolštila, udržela si hudební vlohly a existuje dodnes

²⁹ dle Veselého vlastnila řadu skladeb polská větev rodiny, jako například díla inspirovaná polskými národními tanci, která byla zničena za druhé světové války. Též rakouská větev rodiny údajně měla některé Míčovy rukopisy ve svém majetku

³⁰ O. Veselý: Rod Míčů, s. 287 n.

Z toho vyplývá, že s psaním hudby začal skutečně záhy, neboť vokálně instrumentální dílo nebylo jistě jeho prvním kompozičním pokusem.

Pozoruhodné je líčení vztahu císaře Josefa II. a Míči. Jeho skladby se mu údajně velmi líbily. Míča věnoval panovníkovi 6 smyčcových kvartet. Císař prý Míču nejednou nabádal k tomu, aby se věnoval skladbě a dokonce vyjádřil ochotu financovat jeho další hudební vzdělání. Míča však opakovaně trval na tom, že se nehodlá věnovat hudbě jako svému hlavnímu zaměstnání, ale chce se působit ve státní správě. Na jiném místě se uvádí, že Josef II. byl nadšen Míčovou komickou operou *Adrast und Isidore oder die Serenate (Nachtmusik)* natolik, že autorovi věnoval cenný dar³¹ - životopisec však bohužel nepíše, jaký dar to byl. Opera měla premiéru ve vídeňském Burgtheatru v r. 1781. Po jediné repríze však byla stažena³². Později byla ještě uvedena za autora osobního řízení v Grazu.

O jedné ze dvou Míčových sinfonií g moll se dočítáme toto vyprávění: k největším vídeňským příznivcům hudby patřil dvorní rada prezident Kees. On sám byl violistou a cellistou a v ročence *Jahrbuch der Tonkunst* je zmíněn spolu se svou dcerou Mimi, údajně zručnou pianistkou³³. V Keesově salónu se často provozovaly koncerty a scházeli se zde vídeňští komponisté. Jednou bylo ujednáno, že někteří z těchto skladatelů napíší symfonie, které budou provedeny, aniž by bylo předem známo jejich jméno. Mezi nimi byl i Míča se svou symfonií g moll. Po doznění skladby přítomný Mozart, který autora podle hudby poznal, objal Míču, políbil ho a vyslovil mu pochvalu za zdařilost symfonie i za energii v ní obsaženou³⁴. Autor životopisu uvádí na tomto místě i incipit první věty této skladby³⁵. Tuto příhodu musíme jistě brát s rezervou. Nutno vzít v úvahu, že v době, kdy Míčova biografická skica vznikla, tedy ve druhém či třetím desetiletí 19. století³⁶, vznikala ještě řada mýtů spjatých s Mozartovou osobou. Přesto, jak jsme již konstatovali, mohl být Míča s Mozartem skutečně v kontaktu, takže by se toto pro Míču velmi lichotivé vyprávění mohlo zakládat na pravdě³⁷. Dále z něho plyne, že Jan Adam Míča byl zván do společnosti, kde se scházela hudební elita Vídně.

³¹ „...ein bedeutendes Geschenk...“

³² více o tom viz Otto Michtner: *Das alte Burgtheater als Opernbühne*. Wien 1970

³³ *Jahrbuch der Tonkunst*, s. 31

³⁴ : „Es ist bekannt, daß in Wien weiland der Präsident Edler v. Kees ein großer Musikfreund gewesen, bey welchem sich ausgezeichnete Tonsetzer versammelten, und daß in seinen Concerten viele der neuesten musikalischen Werke das Licht der Welt erblickten. Einstens geschah die Verabredung, daß von einigen dieser Tonsetzer Sinfonien zu componiren und dort aufzuführen seyen - jedoch die Namen der Verfaßer vor der Production nicht bekannt gegeben werden sollen. Es kamm nun die Reihe an eine dieser 2 Sinfonien. Mozart erreicht den Verfaßer, küßte ihn vor der ganzen Gesellschaft und zollte sein Lob über das Gediegene und die Energie in dieser Composition.“

³⁵ incipity uvádí ještě u některých dalších skladeb a v závěru prezentuje i větší části některých Míčových děl

³⁶ životopis vznikl nejpozději do r. 1829, jak se ještě zmíníme níže

³⁷ d'Elvert (*Geschichte der Musik in Mähren und oesterr. - Schlesien*, Brno 1873 (141-144) dokonce uvádí, že Mozart sám hrál na veřejnosti některé Míčovy kompozice, což ovšem není z jiného zdroje pramenně doloženo

Zcela zvláštní místo zaujímá dle životopisce v Míčově tvorbě *Oratorium na 50. Davidův žalm*. Toto dílo začal psát po velké tvůrčí odmlce ve vězení na vlastní italsko-německý text. Při popisování okolností vzniku oratoria a jeho posmrtné premiéry se životopisec zjevně neubráníl dojetí³⁸. Prvnímu uvedení skladby byl autor biografie zjevně přítomen, neboť ji popisuje velmi detailně. Popisuje též, jak syn Raimund stál za dirigentským pultem. Tato pasáž by opět mohla svědčit pro autorství některého z Míčových polských přátel. Na jiném místě uvádí část z tohoto oratoria a vyzdvihuje jeho imitační práci. V souvislosti s problematikou autorství Sinfonie in Re je velmi důležitá životopiscova věta, kterou Veselý opomněl přetisknout: „*Jak srozumitelné jsou jeho fugy*“³⁹! Je tedy zřejmé, že Jan Adam Míča komponoval nezdánlivě kontrapunkticky, používal pravděpodobně fugy jako jakýsi ozvlášťující prvek. Připomíná tím do jisté míry tvorbu F. X. Richtera. Připomínám, že třetí věta zmíněné Sinfonie je fugou. Znalost kontrapunktu však spíše předpokládá alespoň minimální hudební školení či alespoň konzultace, čemuž poněkud odporuje životopiscovo konstatování, že Míča byl v hudbě autodidakt.

Autor biografie dále hodnotí Míčův kompoziční styl⁴⁰. Uvádí, že při poslechu jeho skladeb převládají milé, jemné a veselé pocity. Časté jsou též pocity vznešené, nikoli však nabubřelé. I v největším ohni zůstává skladba srozumitelnou také lidem, kteří nejsou hudebními znalci. Dále je oceněna charakterističnost, plynulost, jasnost a rytmičnost jeho děl⁴¹. Toto hodnocení je velmi zajímavé. Částečně odpovídá ideálům osvícenství (důraz na vznešenost), zčásti pak navazuje na estetické premisy galantního slohu (zejména srozumitelnost pro milovníky hudby). Galantní sloh se postupně prosazoval v 1. polovině 18. století jako odklon od kompozičních principů vrcholného baroka, měl ovšem výrazné přesahy do 2. poloviny 18. století. Zatímco v Německu později výrazně kontrastoval s nastupujícím tzv. pocitovým slohem⁴², na půdě habsburské monarchie zajímavým způsobem koexistoval a prolínal se s hudbou, kterou nejčastěji označujeme jako raný, eventuelně střední klasicismus⁴³. Upozornění na charakterističnost Míčova hudebního jazyka odpovídá už spíše estetickým požadavkům, které přinášelo rané 19. století. V biografii je dále zdůrazněno, že Míčovy skladby mají rysy jeho osobního charakteru. Jak jsme již uvedli, ty jsou v první části biografie vysoce vyzdvíženy.

³⁸ „Er hörte nicht seine eigene Schöpfung! Der Tod uibereilte ihn!“

³⁹ Wie verständlich sind seine Fugen!

⁴⁰ „die Manier“

⁴¹ „Vorherrschende Empfindungen in denselben sind: das Liebliche, Sanfte und gemüthlich Fröhliche; doch konnte er auch oft erhaben seyn, ohne schwülstig zu werden, und selbst im größten Feuer der Composition bleibt er auch denen in die Musik nicht Eingeweihten verständlich... [Seine] Musik ist charakteristisch, fließend klar und rhythmisch.“

⁴² empfindamer Stil

⁴³ problematika hudebních proudů a směrů v 18. století by si zasloužila samostatnou studii

Zajímavým postřehem je konstatování, že Míča znal dobře možnosti jednotlivých lidských hlasů i hudebních nástrojů a ovládal způsob, jak pro ně komponovat. To se jeví jako trefné, mimo jiné též proto, že často a zdařile používal ve svých skladbách koncertantní nástroje. Dále nás též zaujme autorova poznámka, že Míčovy skladby, které - s výjimkou oratoria - vznikly před dlouhými léty, lze ještě slyšet i nyní (tedy v době sepsání biografie).

Z části věnované Míčovi jakožto skladateli je jasně patrné, že autor byl milovník hudby, ale rozhodně ne hudební profesionál. To plyne z formulací hodnotících soudů a koneckonců i z toho, že více prostoru věnuje Míčovu životnímu příběhu a ne jeho hudbě. Také to by nasvědčovalo hypotéze, že autorem životopisu byl nějaký přítel - nehudebník.

Biografická skica o životních osudech a kompoziční tvorbě Jana Adama Míči vznikla mezi léty 1813 (popisovaná premiéra Míčova oratoria) a 1829. Přesné časové ohraničení je možné vzhledem k existenci tištěné Zprávy o životě Františka Adama Míči⁴⁴, která vyšla právě v r. 1829 v měsíčníku vídeňské Gesellschaft der Musikfreunde. Údaje z tohoto periodika pak přejali četní lexikografové⁴⁵.

V časopiseckém článku, který je bohužel rovněž anonymní, je převzato množství vět z rukopisné skicy doslovně, leccos je ovšem dosti výrazně kráceno, zejména pokud se týče Míčovy úřednické dráhy, něco málo je naopak přidáno. Lze říci, že tištěný text je oproti rukopisu zbaven takřka veškeré přátelské chvály, osobního zaujetí, citových momentů a patosu a snaží se být co nejobjektivnější. Přesto je rukopis zjevnou předlohou pro článek, v němž je též v prakticky nezměněné podobě otištěn soupis Míčových skladeb.

Rukopis biografické skicy o Janu Adamu Míčovi je tedy velmi důležitým primárním pramenem. Muzikologii však i u této zdánlivě dostatečně probádané osobnosti čeká ještě mnoho hudebně historiografické a analytické práce.

Autorka působí jako odborná asistentka na Ústavu hudební vědy FF MU v Brně, kde přednáší především dějiny hudby baroka a klasicismu.

⁴⁴ Nachricht vom Leben Franz Adam Mitscha, Monatbericht der Gesellschaft der Musikreunde z r. 1829, č. VIII, s. 113-124

⁴⁵ Dlabač, Gerber, Wurzbach, Eitner, d'Elvert, který má o Míčovi překvapivě velké heslo, Schilling, Gassner, z novějších pak např. Ottův slovník naučný ad.